

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน สู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม

Administration model of private vocational education institutions to enhance the quality of learners to excellence in the industrial profession

จรัสพงษ์ เลหาประดิษฐ์สกุล (Charatpong Laohapraditsakul) ¹ เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (Sowwanee Sikkhabandit) ²
ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ (Kwanying Sriprasertphap) ³

Received: July 8, 2024

Revised: July 25, 2024

Accepted: July 31, 2024

³ Corresponding author, E-mail: khwanying@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม 2) พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม 3) ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าสาขาวิชากลุ่มอุตสาหกรรม ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ มี 7 ตัวแปร 74 ตัวชี้วัด องค์ประกอบปัจจัยส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มี 4 ตัวแปร 27 ตัวชี้วัด ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน, ความเป็นเลิศ, วิชาชีพอุตสาหกรรม

Abstract

This aimed to 1) study management guidelines for private vocational education institutions in order to promote the quality of learners towards excellence in industrial professions, 2) develop a management model for private vocational education institutions in order to promote the quality of learners towards excellence in industrial professions, 3) evaluate the management model of private vocational education institutions in order to promote the quality of students towards excellence in the industry profession. The sample group included educational institution administrators and the head teachers' of the industry group in private vocational education institutions in Bangkok. The tools used were a semi-structured interview and a questionnaire. The research results found that Components of the administration of private vocational education institutions towards excellence have 7 variables, 74 indicators. Components of factors promoting the administration of educational institutions towards excellence of private vocational education institutions, have 4 variables, 27 indicators. Suitability, accuracy, feasibility, and usefulness of the overall format was at the highest level.

Keywords: Administration of private vocational education institutions, Excellence, Industrial profession

¹ นักศึกษาปริญญาเอก มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Ph.D. Student, North Bangkok University

^{2, 3} อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Advisor, North Bangkok University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าประสงค์ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) มีประเด็นสำคัญที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วน 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครู ยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีหน้าที่ในการนำแนวคิดใหม่ ๆ ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ต้องปรับยุทธศาสตร์ การบริหารสถานศึกษาให้มีความโดดเด่นเป็นเลิศทันต่อ การเปลี่ยนแปลงของโลก และเป็นส่วนหนึ่งในการ ยกระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และให้ได้มา ซึ่งผู้เรียนที่มีคุณภาพเพื่อก้าวสู่การเป็นประชากรโลก ที่สมบูรณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

จากการที่ประเทศไทยได้เข้าสู่การค้าเสรี (WTO) ทำให้สถานศึกษาจะต้องปรับตัวให้สามารถแข่งขันกับ สังคมโลกได้ โดยเฉพาะการเตรียมทักษะผู้เรียนในด้าน ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการทำงาน แต่จากการศึกษาพบว่า ศักยภาพการแข่งขัน (Competitive advantage) ของ ไทยในปัจจุบันยังประสบปัญหาการพัฒนาโดยเฉพาะ ด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลความสามารถใน การแข่งขันด้านการศึกษาของไทยในเวทีโลกของ สยามรัฐ (2566) ที่รายงานดัชนีความสามารถในการ แข่งขันระดับโลก 4.0 (Global competitiveness index 4.0: GCI 4.0) จาก 141 ประเทศ โดยยึดเอามิติด้าน การศึกษาเป็นดัชนีหลักในการประเมินผล เรียกว่า ด้านกลุ่มทุนมนุษย์ (Human capital) ประกอบด้วย ความสามารถด้านทักษะ (Skill) 4 กลุ่ม คือ 1) กำลัง แรงงานที่มีในปัจจุบัน 2) กำลังแรงงานที่มีทักษะ ในปัจจุบัน 3) กำลังแรงงานในอนาคต 4) ทักษะใน อนาคตของกำลังแรงงาน ซึ่งประเทศไทยอยู่ในลำดับ 40 ของโลก และลำดับที่ 6 ของอาเซียน และผลการจัด อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดย World Competitiveness Center ของ International Institute for Management Development หรือสถาบัน IMD สวิตเซอร์แลนด์ ประจำปี 2021 (IMD World Competitiveness Center, 2021) พบว่า สมรรถนะด้าน การศึกษาของประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 28 จากทั้งหมด 64 ประเทศ ซึ่งรวมถึงการศึกษาระดับอาชีวศึกษาด้วย

อีกทั้งความท้าทายที่เป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) รวมทั้งทักษะ ในศตวรรษที่ 21 มีผลยังไม่น่าพอใจ นอกจากนี้คุณภาพ ของกำลังแรงงานอายุ 15 ปีขึ้นไป ยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน และผู้เรียนอาชีวศึกษามีสัดส่วน น้อยกว่าประเภทสามัญศึกษา ทำให้มีการขาดแคลน แรงงานระดับกลาง และมีสมรรถนะไม่ตรงตามความ ต้องการของสถานประกอบการ จึงจำเป็นต้องให้ ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนและกำลังแรงงาน ที่มีทักษะ และคุณลักษณะที่พร้อมเพื่อตอบสนอง ความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ สถาบันการศึกษา ในระดับอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรต้องมุ่ง พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ประเทศไทย 4.0 ประเทศไทยได้นำแนวคิดหรือหลักการ บริหารงานเพื่อความเป็นเลิศมาใช้อย่างกว้างขวาง แต่ยังไม่เห็นเกณฑ์มาตรฐานในเรื่องความเป็นเลิศ ที่ออกแบบสำหรับสถานศึกษา ซึ่งต้องมีการศึกษากัน อย่างจริงจัง ซึ่งการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ของผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาต้องสอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน ต้องแก้ปัญหา ทักษะวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาให้สอดคล้อง กับงานที่สถานประกอบการต้องการ พร้อมทั้งต้องสร้าง เจตคติที่ดีในการทำงานด้านสายอาชีพให้แก่ผู้เรียนด้วย (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, น. 8)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อการส่งเสริมคุณภาพ ผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็น สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดแนวทาง การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน ทางด้านวิชาชีพให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สำหรับการเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรม และตรงตามความ ต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความ เป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม

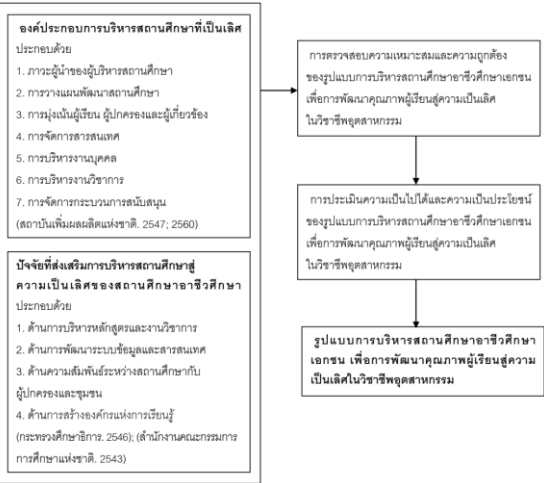
- 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม
- 3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม

ประโยชน์ที่จะได้รับ

- 1. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำรูปแบบฯ ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบฯ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการของสถานศึกษา
- 3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมบุคลากรฝ่ายวิชาการของโรงเรียน เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม โดยนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญ ได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม ประกอบด้วยการดำเนินงาน 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ สำหรับเป็นกรอบแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview)

ส่วนที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม ด้วยการสัมภาษณ์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มีชื่อเป็นสมาชิกสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย เปิดการสอนด้านอุตสาหกรรมระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีการศึกษา 2563 จำนวน 9 แห่ง จากจำนวนทั้งสิ้น 57 แห่ง ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เฉพาะโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล
1) สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ

2) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม ประกอบด้วยการดำเนินงาน 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การยกร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive method) มีคุณสมบัติ ดังนี้ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท เป็นผู้กำหนดนโยบายด้านการศึกษา หรือเป็นผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีผลงานการบริหารเป็นที่ยอมรับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง และแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสม และความถูกต้อง ของร่างรูปแบบฯ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และหาข้อสรุปร่วม และนำข้อมูลจากแบบสอบถามความเหมาะสม ความถูกต้อง หาค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม

ผู้วิจัยนำรูปแบบฯ ไปประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน และครูหัวหน้าสาขาวิชากลุ่มอุตสาหกรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 57 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 148 คน ครูหัวหน้าสาขาวิชากลุ่มอุตสาหกรรม 1,332 คน รวมทั้งสิ้น 1,480 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน และครูหัวหน้าสาขาวิชากลุ่มอุตสาหกรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 9 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 18 คน ครูหัวหน้าสาขาวิชากลุ่มอุตสาหกรรม 180 คน รวมทั้งสิ้น 198 คน

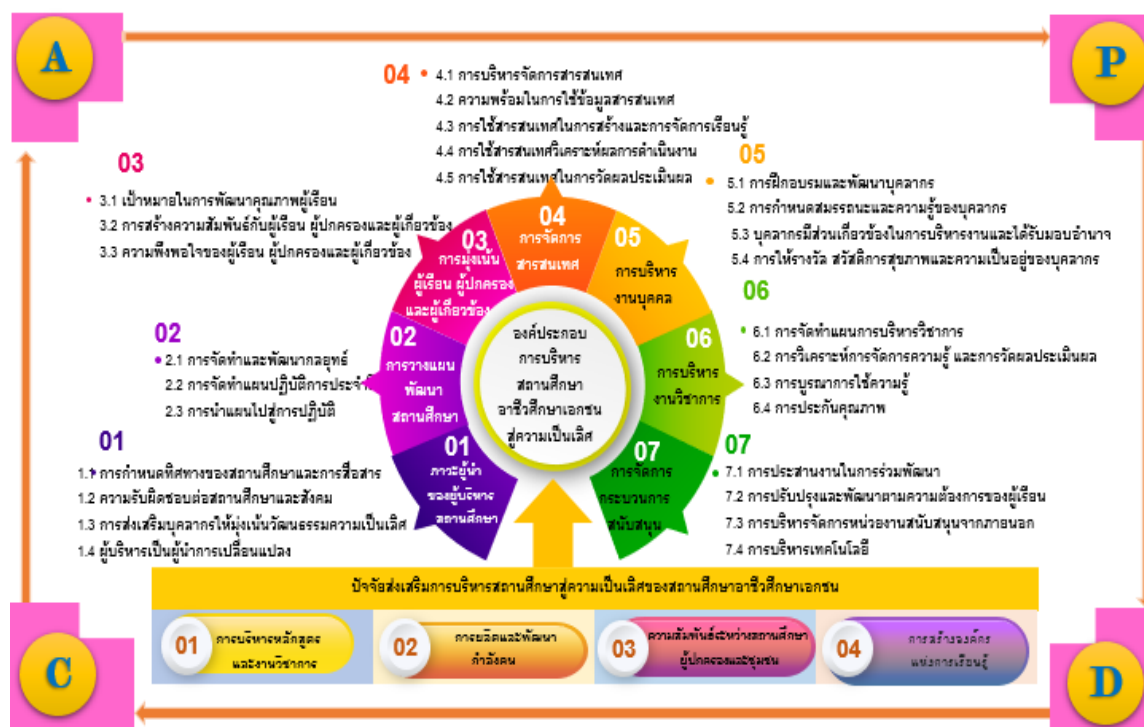
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ ต่อการนำไปใช้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลจากแบบสอบถามหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ และ 2) องค์ประกอบปัจจัยส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม แสดงรูปแบบดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน

สู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม

การดำเนินงานบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม ได้ใช้วงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA ซึ่งจะต้องมีการ ① วางแผน (Plan) ⇒ ② ปฏิบัติตามแผน (Do) ⇒ ③ ตรวจสอบ (Check) ⇒ ④ วางมาตรการแก้ไข (Act) โดยปฏิบัติตามวงจร PDCA ซ้ำ ๆ จนกว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์

องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนฯ มี 2 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ มี 7 ตัวแปร คือ

- 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) การกำหนดทิศทางของสถานศึกษาและการสื่อสาร (2) ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาและสังคม (3) การส่งเสริมบุคลากรให้มุ่งเน้นวัฒนธรรมความเป็นเลิศ (4) ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- 2) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) การจัดทำและพัฒนากลยุทธ์ (2) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (3) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (3) การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย (1) เป้าหมายใน

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (2) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง (3) ความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง (4) การจัดการสารสนเทศ ประกอบด้วย (1) การบริหารจัดการสารสนเทศ (2) ความพร้อมในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ (3) การใช้สารสนเทศในการสร้างและการจัดการเรียนรู้ (4) การใช้สารสนเทศวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน (5) การใช้สารสนเทศในการวัดผลประเมินผล (5) การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย (1) การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร (2) การกำหนดสมรรถนะและความรู้ของบุคลากร (3) บุคลากรมีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานและได้รับมอบอำนาจ (4) การให้รางวัล สวัสดิการสุขภาพและความเป็นอยู่ของบุคลากร (6) การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย (1) การจัดทำแผนการบริหารวิชาการ (2) การวิเคราะห์การจัดการความรู้ และการวัดผลประเมินผล (3) การบูรณาการใช้ (4) การประกันคุณภาพ (7) การจัดการกระบวนการสนับสนุน ประกอบด้วย (1) การประสานงานในการร่วมพัฒนา (2) การปรับปรุงและพัฒนาตามความต้องการของผู้เรียน

- (3) การบริหารจัดการหน่วยงานสนับสนุนจากภายนอก
(4) การบริหารเทคโนโลยี

2. องค์ประกอบปัจจัยส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มี 4 ตัวแปร คือ 1) การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะผู้เรียน (3) การพัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ (4) การผลิต การใช้ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (5) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) การผลิตและพัฒนากำลังคน ประกอบด้วย (1) แผนการผลิตและพัฒนากำลังคน (2) ระบบการผลิตและพัฒนา

กำลังคน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษา (2) การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาต่อการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน 4) การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) พัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษาและการเรียนรู้ด้านวิชาชีพตลอดชีวิต (2) พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ด้านวิชาชีพของผู้เรียน (3) สร้างเครือข่ายชุมชนความรู้ด้านวิชาชีพ

3. ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม และความถูกต้องของร่างรูปแบบฯ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับความเหมาะสม และความถูกต้องของร่างรูปแบบฯ โดยรวม

ประเด็นการพิจารณา	ระดับความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความถูกต้อง		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การกำหนดองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศและตัวแปร	4.58	0.49	มากที่สุด	4.54	0.55	มากที่สุด
2.การกำหนดองค์ประกอบปัจจัยส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนและตัวแปร	4.57	0.66	มากที่สุด	4.57	0.66	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.58	0.58	มากที่สุด	4.56	0.61	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และความถูกต้องของร่างรูปแบบฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.58,\sigma=0.58$ และ $\mu=4.56,\sigma=0.61$) ตามลำดับ

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบฯ

ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	ความเป็นไปได้		ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.65	0.64	4.66	0.66	มากที่สุด
ด้านการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน	4.70	0.69	4.63	0.64	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.68	0.67	4.65	0.65	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าสาขาวิชากลุ่มอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.68, S.D.=0.67 และ $\bar{X}$ =4.65, S.D.=0.65) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม พบว่า แนวทางการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนฯ มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ มี 7 ตัวแปร ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง การจัดการสารสนเทศ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การจัดการกระบวนการสนับสนุน สอดคล้องกับ Edmonds (1979, p.37) Austin & Reynolds (1990, pp.151-153) Sergiovanni (1991, pp.88-91) ที่สรุปคุณลักษณะของโรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วยภาวะผู้นำที่แข็งแกร่งของผู้บริหาร การจัดระบบของหลักสูตร และการเรียนการสอน การจัดการอาคารสถานที่ การพัฒนาบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม และ ทรัพยากร มั่นคง (2562) ได้ศึกษาการบริหารอาชีวศึกษาเอกชนตามแนวคิดคุณภาพมาตรฐานสากล ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารเชิงกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร การมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป เทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการความรู้ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง และชุมชน การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามแนวคิดเกณฑ์รางวัลสถานศึกษาพระราชทานของไทย รางวัลความเป็นเลิศของโรงเรียนในฮ่องกงและของสิงคโปร์ (SQC) ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารจัดการ การพัฒนาข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี การกำกับตรวจสอบและรายงานคุณภาพ

ภายใน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อสถานศึกษา ต่อท้องถิ่นและชุมชน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนฯ มี 2 องค์ประกอบ คือ

2.1 องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ มี 7 ตัวแปร คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องกำหนดทิศทางของสถานศึกษา รับผิดชอบต่อสถานศึกษาและสังคม ส่งเสริมบุคลากรให้มุ่งเน้นวัฒนธรรมความเป็นเลิศ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับรางวัลคุณภาพแห่งยุโรป (The European Quality Award: EQA) ที่ว่า ภาวะผู้นำเป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงวิธีการที่ผู้บริหารองค์กรนำมาใช้ในกระบวนการทำงาน 2) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา ที่ต้องจัดทำและพัฒนากลยุทธ์ จัดทำแผนปฏิบัติการและนำแผนไปสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับรางวัลสำหรับสถานศึกษาของประเทศไทย ฮ่องกง และสิงคโปร์ ที่กล่าวถึงการจัดทำและพัฒนาแผนปฏิบัติการ การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ มีกลไกการประเมินและข้อมูลย้อนกลับ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ที่สถานศึกษาต้องเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับรางวัลสำหรับสถานศึกษาของไทย ฮ่องกง และสิงคโปร์ ที่กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับความต้องการและความคาดหวังของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง 4) การจัดการสารสนเทศที่สถานศึกษาต้องบริหารความพร้อมในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ ในการจัดการเรียนรู้อัตโนมัติ ประเมินผล สอดคล้องกับรางวัลสำหรับสถานศึกษาของไทย ฮ่องกง และสิงคโปร์ ที่กล่าวถึงการวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน การใช้ข้อมูลเพื่อสนับสนุน การตัดสินใจ การจัดการความรู้ 5) การบริหารงานบุคคลที่สถานศึกษาต้องฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร กำหนดสมรรถนะและความรู้ของบุคลากร การให้รางวัล สวัสดิการสุขภาพและความเป็นอยู่ของบุคลากร สอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ (2550, น.13) ที่กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานบุคคลที่ต้องมีการวางแผนอัตรากำลัง การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพ การพัฒนาครูและบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน 6) การบริหารงานวิชาการ

ที่สถานศึกษาต้องจัดทำแผนการบริหารวิชาการ วิเคราะห์ การจัดการความรู้ และการวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพ สอดคล้องกับ กมล ภูประเสริฐ (2547, น. 6) จิระพันธุ์ พิมพ์พันธุ์ (2550, น.16) ชีระ ฤณเจริญ (2550, น.97) ที่กล่าวว่า การบริหารงาน วิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล การผลิต การใช้ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 7) การจัดการกระบวนการสนับสนุน ที่ต้องประสานงาน ในการร่วมพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาตามความ ต้องการของผู้เรียน การสนับสนุนจากภายนอก สอดคล้องกับ ชีระ ฤณเจริญ (2550, น.96-97) ที่กำหนด ขอบข่ายการประสานงาน ที่ต้องพัฒนามาตรฐาน การปฏิบัติงาน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน

2.2 องค์ประกอบปัจจัยส่งเสริมการบริหาร สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชน มี 4 ตัวแปร คือ 1) การบริหารหลักสูตรและงาน วิชาการ ที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะผู้เรียน การพัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) และสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ที่กล่าวถึง เกณฑ์การประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล พระราชทาน ว่าต้องมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบการวัดและ ประเมินผล การผลิต การใช้การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี 2) การผลิตและพัฒนากำลังคน ที่ต้องมีแผนและระบบ การผลิตและพัฒนากำลังคน สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ของรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสิงคโปร์ ที่กล่าวถึงการ พัฒนาศักยภาพเพื่อการสร้างผลงานที่สูงให้องค์กร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ต่อการจัดการศึกษา ต่อการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน สอดคล้องกับรางวัลสำหรับสถานศึกษาของไทย อ่องกง และสิงคโปร์ ที่ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน โดยร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาต่อการพัฒนาท้องถิ่นและ

ชุมชน 4) การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ต้องได้ มาตรฐานการอาชีวศึกษาและการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ตลอดชีวิต สร้างเครือข่ายชุมชนความรู้ด้านวิชาชีพ สอดคล้องกับรางวัลความเป็นเลิศของสถานศึกษาใน อ่องกง (The Outstanding Schools Award) (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543, น. 24-32) ที่มอบรางวัลเพื่อสร้างสรรค์วัฒนธรรมคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ คือ การจัดการและการจัดการองค์กร การเรียนการสอน การสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียน และสถานศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนสู่ความ เป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม ในด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วชิณ อ่อนอ้าย (2557) ที่ศึกษารูปแบบ การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นองค์กรแห่ง นวัตกรรม พบว่า ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยุพิน ทองสงโสม (2558) ได้ศึกษารูปแบบการ บริหารจัดการด้านการบริการวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบฯ ในการนำไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ควรมุ่งเน้น การกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา และดำเนินการตามกลยุทธ์เพื่อรองรับโลกยุคการ เปลี่ยนแปลง เนื่องจากผลการศึกษาพบว่ามีความเป็นไป ได้ในระดับมากที่สุด ส่วนการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยกำหนดเป้าหมายในระดับต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์ กับยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา (สอศ.) มีประโยชน์อยู่ในระดับสูงที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องให้ความสำคัญในการ วางแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยการจัดทำและพัฒนา กลยุทธ์ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก สถานศึกษา กำหนดเป้าหมาย ที่สัมพันธ์กับยุทธศาสตร์ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

1.2 ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยส่งเสริมการ บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน เกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการสร้าง

รายได้ระหว่างเรียนเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง และการสร้างและถ่ายโอนความรู้ โดยส่งเสริมให้บุคลากร นำความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์และ ต่อยอดเพื่อสร้าง นวัตกรรมใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรโดยเน้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ควรส่งเสริมบุคลากรให้มุ่งเน้นวัฒนธรรมความเป็นเลิศ จัดตั้งทีมงาน/คณะกรรมการ จัดทำโครงการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ โดยผู้บริหารให้การสนับสนุนและพัฒนาเพื่อให้ บุคลากรมีความรู้ความสามารถในงานที่ได้รับมอบหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการนำรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพ ผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม ไปใช้ใน สถานศึกษาเอกชน ซึ่งจะทำให้ได้ข้อค้นพบเพื่อการ พัฒนารูปแบบฯ ที่สมบูรณ์มากขึ้น

2.2 ควรมีการนำโมเดลองค์ประกอบและปัจจัย ส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาการบริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ ไปใช้กับโรงเรียน อาชีวศึกษาในสังกัดอื่น เพื่อยืนยันรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพ ผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพอุตสาหกรรม สามารถ นำไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดอื่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2547). *การบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3 เมธิทิปส์.
- กมล ภูประเสริฐ. (2559). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2560*. โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิระพันธ์ พิมพ์พันธุ์. (2546). *เอกสารประกอบการ สัมมนาเทคนิคการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน เอกชนการกุศล*. สำนักพิมพ์ผู้บริหาร วัดไร่ขิง.

ธนภัทร มั่นคง. (2562). *การบริหารอาชีวศึกษาเอกชน ตามแนวคิดคุณภาพมาตรฐานสากล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา], มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่.

ธีระ ฤทธิเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและ บริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา*. ขาวฟ้า.

ยุพิน ทองสงโสม. (2558). *รูปแบบการบริหารจัดการ ด้านการบริการวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา], มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

วชิณ อ่อนอ้าย. (2557). *รูปแบบการพัฒนาโรงเรียน เอกชนสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม*. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา], มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

สยามรัฐ. (2566). *ความสามารถในการแข่งขันด้าน การศึกษาของ ไทย ใน เวที โลก*. <https://siamrath.co.th/n/316048>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. คุรุสภา ลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการ การศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอ การปฏิรูปการศึกษาไทยในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. พรักหวานกราฟฟิค.

Austin, G. E., & Reynolds, L. (1990). Managing for improved school effectiveness: An international survey. *School Organization*, 10(2-3), 167-178.

Edmonds, R. (1979). "Some schools work and more can", *Social Policy*, 9, 28-32.

IMD World Competitiveness Center. (2021). *The IMD world digital competitiveness ranking 2021*. <https://shorturl.asia/9jZGK>.

Sergiovanni, J. (1 9 9 1). *The principal ship:
A reflective practice perspective*. Allyn and
Bacon.